

Отъ Чепино на западъ помаклѣкътъ обхваща планинския проходъ, който води за Разлогъ. На това мѣсто е прѣснато помашкото селище Бабекъ, което захваща голѣмо пространство. Часть отъ населението на самия Разлогъ е помашко. По на югъ една помашка ивица обхваща Момина Клисурѣ, минува на западния брѣгъ на Места, дѣто по ребрата на Пиринъ сж разположени помашкитѣ села *Бръзница*, *Дозница* и *Корница*. Тия села сж потурчени къмъ края на XVIII. в. съ сила. Мухамеданството много мѣчно се прихванало тукъ. Селянитѣ тайно яли свинско месо слѣдъ потурчаньето и пазили кочинитѣ на свиньетѣ; затуй властитѣ наложили особенъ данѣкъ върху тия кочини. Помакинитѣ тамъ и до сега не криятъ лицето си както помакинитѣ въ по-отколѣ потурченитѣ родопски села. Помацитѣ живѣятъ приятелски съ събѣднитѣ българи и не имъ правятъ пакости. Още по на югъ въ Доспатъ настая чиста помашка областъ, която се продължава откъмъ Тъмръшъ, завзема цѣлата долина на р. Рата или Доспатъ Дерѣ. Южниятъ дѣлъ отъ тая помашка мѣстность се нарича *Чечъ*, завзема послѣдния дѣлъгъ проломъ на Места, минува по западния ѣ брѣгъ и обхваща голѣма часть отъ краищата на Бозъ Дагъ. Срѣдоточие на Чечъ е селото *Берово*, при устието на Рата. Въ него е имало и турска колония, която се опомачила. Помацитѣ въ Чечъ сж запазили старото си вѣтрѣшно управление и се подчиняватъ на наслѣдствени свои първенци, сега бегове.¹⁾ На югъ помашката група достига до Буковския Проходъ, прѣзъ дѣто сега минува желѣзната линия.

Отъ Разлогъ прѣзъ прохода Прѣдѣлъ помаклѣкътъ миналъ въ долината на Струма. Въ самия проходъ сж прѣснати помашкитѣ села *Осеново* и *Цървово*. По на югъ по десния брѣгъ на Струма се е спуснала помашка купчина, която обхваща цѣлия западенъ дѣлъ на Крѣсенската Клисурѣ. Главно мѣсто въ тая купчина е с. *Крупникъ* до входа на клисурата. Близу до него е с. *Симитлии* съ минерални води, а на югъ отъ Крупникъ при изхода на клисурата има помаци въ 5 села, именно въ *Бръзница*, *Моравци* и *Сливница* на десния брѣгъ на рѣката и въ *Ново Село* и *Грънчари* на лѣвия брѣгъ. Крупникъ е билъ градецъ съ епископско седалище, което било запазено дълго врѣме слѣдъ турското покоряванье. Синоветѣ на крупнишкия епископъ Иаковъ около 1460—66 г. обновили Рилския Манастиръ. Сто години по-късно (1577 г.) другъ крупнишки епископъ Иоасафъ подарилъ на сѣщия манастиръ по-

¹⁾ *** Пѣтуванье по долинитѣ на Струма, Места и Брѣгалица. Сб.М. XIII. 238—242.